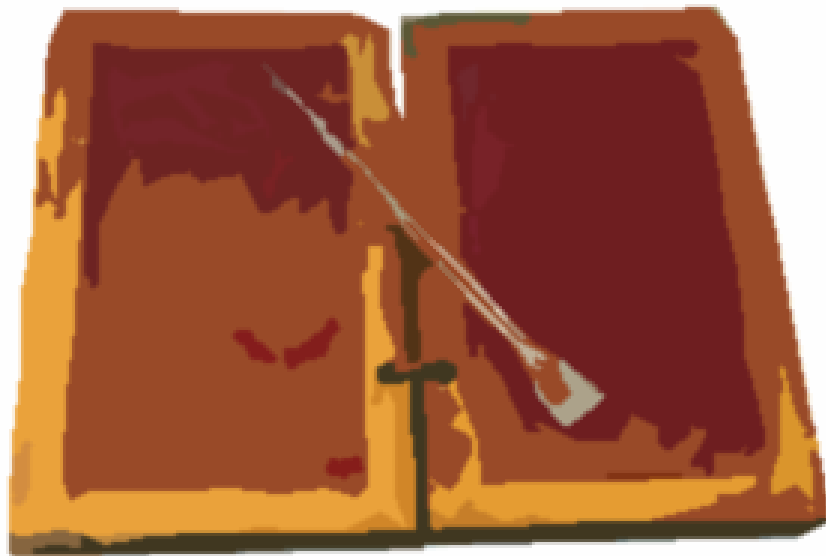

TABELLAE CRATTIAE MAXIMILLAE

DOMUS
BAEBIA

Tabella XII
De Spectaculis
Anem d'espectacles

Idibus Iuniis (13 de juny)
Solis dies

Les meues volgudes tauletes, fa uns dies que us tinc abandonades, però necessitava descansar per a recuperar-me de la festa de l'altre dia.

Ja ha passat tot,...després de tants preparatius, ha sigut tot un èxit. Els convidats encantats amb l'exquisida *cena* que va preparar la nostra cuinera *Marcia* i impressionats en veure com ha quedat de meravellós el mosaic de Dirce en el nostre *triclinium*,... realment, una vetlada perfecta amb la guinda final de la peça teatral de *Voconius*.

Tot van ser elogis per al musivari per l'obra d'art i per als amfitrions per la fantàstica organització del banquet per les futures eleccions del nostre *Fulvius*.

L'organització d'una campanya electoral és molt costosa, no sols en esforç, sinó també econòmicament. Ara estem muntant uns *Ludi scaenici, circenses i gladiatorii* que donaran a conèixer bé el nostre fill.

Taller Spectacula. Saguntina Domus Baebia- Ludere et Discere

Començarem per uns *Ludi scaenici*. El meu espòs ha contractat una famosa companyia de teatre (*grex*) ambulant que representaran diferents gèneres teatrals. Per a l'ocasió veurem actuacions breus, amb una excel·lent posada en escena.

En primer lloc una *citarodia*, on els actors cantaran un bell fragment de les Bacants d'Eurípides acompanyats de la cítara.

A continuació, faran una *atellana*, peça satírica, senzilla i breu, on els seus típics personatges representats per homes, solen provocar moltes riallades. L'astut geperut (*Dossennus*) que pren el pèl al ximple enamoradís (*Maccus*) i a l'ancià avar (*Pappus*) ajudat pel xarlatà i fanfarró (*Buccus*).

Hem pensat que perquè els actors puguin preparar la següent representació es podria fer un descans en el qual isquen unes ballarines amb els seues címbals i els seus vestits transparents.

Després gaudirem d'un mim, una obra curta i improvisada, més desenfadada, amenitzada amb danses, música i cants. En ella, actuaran de manera extraordinària dones.

Acabarem amb una *pantomima*, on el famós *Albinus*, amb la seua típica màscara de boca tancada i acompanyat per un flautista que porta un *scabellum* al peu per a marcar el ritme, ens delectarà amb la representació mímica de la història d'amor entre Venus i Mart. Creiem que aquesta peça agradarà molt al públic, perquè la gestualitat que plasma l'actor amb el seu cos és molt suggeridora i atractiva.

En uns dies organitzarem també uns *Ludi circenses* en l'esplèndid circ (*circus*) que tenim en *Saguntum* amb 24 carreres de quadrigues. El meu marit està parlat amb els *domini factionum*, directors dels quatre equips (*factiones*): roig (*russata*), verd (*prasinata*), blau (*veneta*) i blanc (*albata*). Creiem que seran tot un èxit ja que al públic li encanta aquest tipus de competicions on es pot apostar, es pot gaudir de la destresa dels conductors (*aurigae*), de la bellesa dels cavalls i de la bona faena en equip.

Acabarem amb uns *Ludi Gladiatorii*, en concret a la vesprada celebrarem en l'amfiteatre (*amphitheatrum*) uns combats de gladiadors (*Munera*) que ajudaran molt el nostre fill en la seua campanya electoral ja que aquest tipus d'espectacle captiva el públic.

Lucius està tractant amb el lanista, director del *ludus* (escola de *gladiatores*), per a concretar com seran els combats, quants gladiadors eixiran a l'arena i moltes coses més. Hem descartat realitzar qualsevol tipus de lluita d'animals o cacera (*venatio*) que s'ha posat tan de moda a Roma, perquè ens sembla ja molta despesa.

Això és un no parar!....confiem que tot aquest esforç siga de profit.

¿Sabies que?

Teatre Romà

- *Orchestra* semicercle entre l'escena i les graderies en el qual s'asseien els grans magistrats.
- *Caueae* graderies destinades als espectadors. Estaven dividides en tres seccions: *ima cauea*, la més baixa, per a la gens molt rica; *media cauea*, per a ciutadans no tan rics i *summa cauea*, per a la plebs.
- *Porticus in summa cauea* lloc cobert en la part més alta del teatre emprat per a refugiar-se de la pluja.
- *Vomitorium* accés als seients.
- *Frons Scænæ* decorat permanent que representava un edifici amb tres portes per a l'entrada i eixida d'actors. Presentava un conjunt de columnes (*columnatio*) i estàtues.
- *Pulpitum* escenari on actuaven els actors.
- *Aditus maximus* entrada per a personatges importants.
- *Tribunalia* llotja per a autoritats que estava damunt de l'entrada principal.
- *Velarium* era un tendal que protegia les graderies del sol.
- *Aulaeum* és el nostre teló que s'emprava per a indicar el començament i el final de l'obra. Estava enrotllat sota l'escenari.
- *Balteus*, barana de separació de covees i per a evitar caigudes.
- *Sacellum*, xicotet temple que podien tindre alguns teatres.

Circ Romà

En el circ es celebraven carreres de carros, que podien ser tirats per dos cavalls, *bigae*, per tres, *trigae*, o per quatre, *quadrigae*.

- *Harena*, espai central per on corren els carros.
- *Spina*, és una construcció que serveix d'eix que divideix l'arena per la meitat.
Està molt decorada amb estàtues, obeliscs, dues *metae* amb tres grans cons que marquen el final de la *spina* en tots dos costats.

Tenen forma circular per a facilitar el gir dels carros. En la *spina* també havien *septem ova et delphines*, set ous i set dofins que s'usaven per a comptabilitzar les voltes donades a l'arena.

- *Carceres*, lloc on estaven els carros i cavalls abans de començar les carreres. En el centre de les *carceres* estava la *porta pompae*, porta de la processó.
- Sobre les *carceres* estava la tribuna de l'organitzador dels jocs, des d'allí es donava l'eixida de la carrera.
- En un dels costats llargs, el situat a l'esquerra del sentit de la carrera estava el *pulvinar* on s'asseia l'emperador i la seua família i on estaven les estàtues de les divinitats. En l'altre costat llarg estava la tribuna dels jutges, *Tribunalia*.
- *Caveae*, graderies per als espectadors, construïdes sobre voltes de canó en tot el perímetre del circ, excepte en el costat de les *carceres*.
- S'accedia a elles pels *vomitória*.
- En la part superior hi havia un *porticus*, com un porxo cobert per a protegir-se del sol i la pluja.
- *Porta triumphalis* lloc reservat per a l'eixida de l' *auriga* vencedor. Estava situat en el costat contrari a les *carceres*.
- *Alba linea*, estava al costat de la *secunda meta* i més prop de les *carceres*, es podien avançar els carros en passar aquesta línia.

Amfiteatre

En l'amfiteatre es feien combats de gladiadors, i a vegades lluites entre animals i enfrontaments navals (*naumaquia*)

- *Harena*, espai central on es desenvolupava l'espectacle.
- *Fossae*, subterranis que servien per a guardar diferents materials com decorats, animals, gàbies, ascensors, etc. Solia estar cobert amb taules de fusta.
- *Caveae*, graderies per als espectadors. Tenia tres sectors amb escales independents per les quals s'accedia a les localitats a través de les portes d'accés, *vomitoria*.
- *Tribunalia*, per a les autoritats.
- *Portae*, portes per a accedir a l'interior. Les més importants eren les situades en cada costat de l'edifici.
- *Porta triumphalis*, porta per la qual entraven els gladiadors al principi de l'espectacle i per la qual eixien els vencedors.
- *Porta libitinensis*, porta per la qual es treien els gladiadors morts en combat.
- *Velarium* era un tendal que cobria les *caveae* del sol.

Taller Munera. Saguntina Domus Baebia. Ludere et Discere

PER A SABER MÉS:

[Guia didàctica teatre Cartagena](#)

[Simbologia cosmològica del circ romà](#)

ACTIVITATS

I- Completa la següent graella. Posa una creu en l'edifici que presenta aquests espais:

ESPAIS	TEATRE	AMFITEATRE	CIRC
<i>CARCERES</i>			
<i>CAVEA</i>			
<i>FOSSAE</i>			
<i>HARENA</i>			
<i>METAE</i>			
<i>ORQUESTRA</i>			
<i>PORTA LIBITINENSIS</i>			
<i>PORTA TRIVMPHALIS</i>			
<i>PORTICVS</i>			
<i>SEPTEM OVA</i>			
<i>SPINA</i>			
<i>TRIBVNALIA</i>			
<i>VELARIVM</i>			
<i>VOMITORIA</i>			
<i>ADITVS</i>			
<i>PVLPIVM</i>			
<i>ALBA LINEA</i>			

II- Preparant un monòleg teatral. MÀSCARES

Les màscares van tindre un paper important en el teatre clàssic:

En grec a la màscara se li donava el nom de *PROSOPON* i en llatí *PERSONA*.

- Permetien que un mateix actor realitzara més d'un paper. Així doncs, com les dones no podien actuar excepte en les obres de mim, els homes es caracteritzaven amb màscares i vestits femenins.

- En contrapartida, l'actor havia de treballar molt amb la gestualitat i el moviment.

- Servien com a altaveu, doncs en tindre forma còncaua feien la veu més potent i la projectaven al públic.

- Es fabricaven amb escorces d'arbres, terra cuita, tela, guix,... sempre pintades: llavis rojos, parpelles i celles negres, pupil·la negra amb un cercle roig que simulava l'iris.

- Algunes amb arrugues profundes, celles pujades, boca oberta, orelles deformes, amb cabells naturals, calbes, etc.

- Les màscares de color blanc eren per a les dones i les de color fosc per als homes.

- Es creu que es col·locaven com un casc. Cobrien tot el cap i s'asseguraven amb unes cintes per davall de la barbeta.

Els actors de tragèdia calçaven unes sabates especials anomenades coturns.

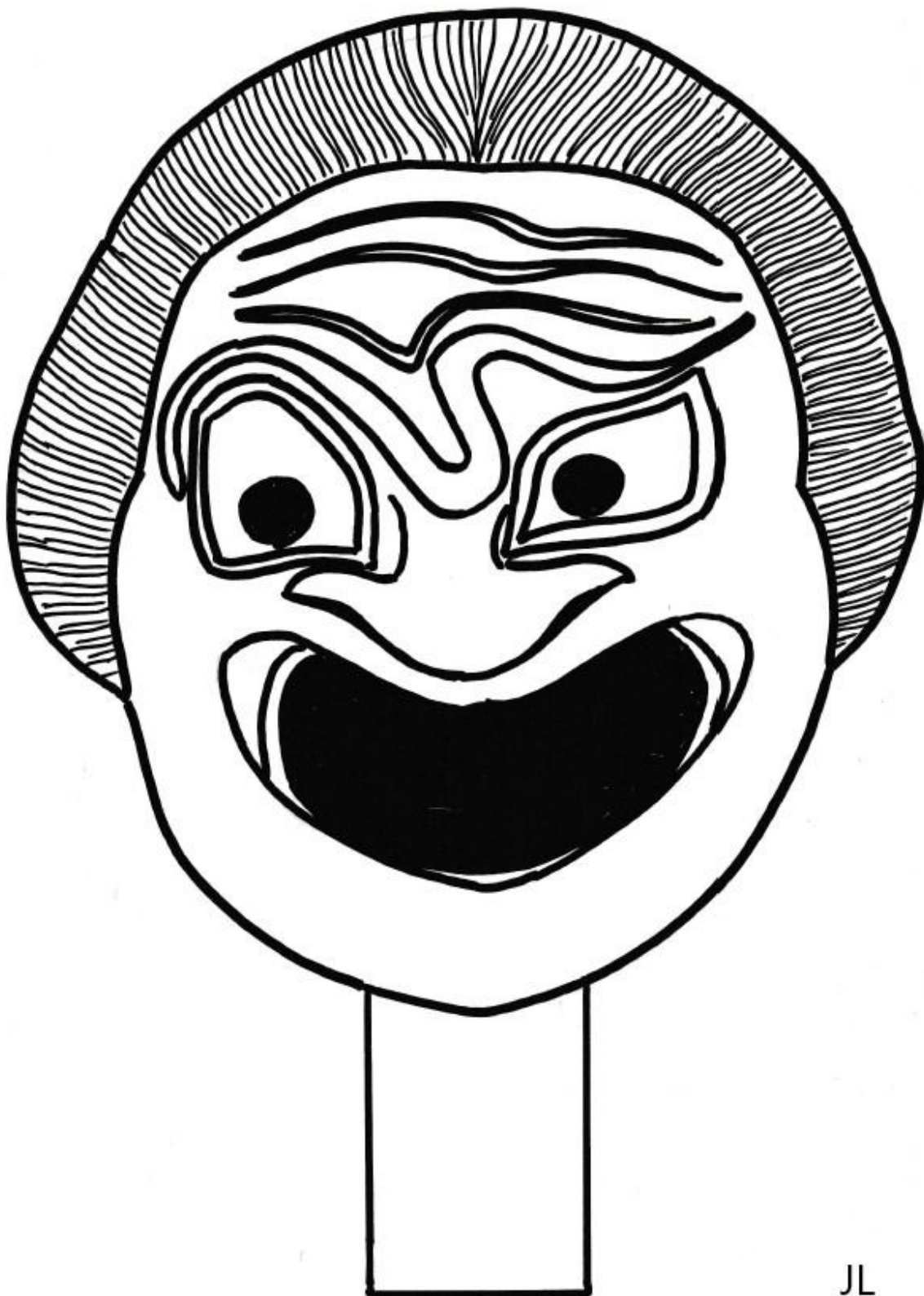
Prepararem les nostres màscares de comèdia i tragèdia per als monòlegs que us presentarem en una altra activitat.

COMÈDIA. Museu Arqueològic d'Atenas

TRAGÈDIA. Museu .Louvre

JL

JL

- III- Anem a fer una representació teatral i la seua gravació. Després de fer les teues màscares, llig de manera dramatitzada el text de comèdia i el de tragèdia.

TEXT COMÈDIA

ADAPTACIÓ PRÒLEG ASINARIA. PLAUTE

"Si us plau, amable públic, presteu atenció i que tot ens vaja de meravella els actors, la companyia i els empresaris.

Eh ... pregoner, encarrega't que tots els que hi són tinguen les orelles ben oberts.

Espere que li perdonen, és que es va donar un cop quan era xicotetI tu, deixa de furgar-te els nassos, si us plau, ... home, quina vergonya ... que aquesta és una obra seriosa! Bé, encara que és una comèdia, ...una mica de respecte!

En fi, ara us diré per què he vingut ací. Només he vingut a dir-vos el títol de l'obra, i a exposar breument l'argument.

Es tracta d'una obra grega de Demòfil que en aquella llengua es titula Onagòs. Plaute l'ha passat a llengua bàrbara i, amb el vostre permís, o sense ell, porta com a títol Asinaria.

El cas és que un jove està enamorat de la seua veïna, a la qual la seua mare té dominada per complet. El jove vol tenir-la en exclusiva, però la seua mare està disposada a vendre-la al millor postor. El preu: 20 mines, que, per descomptat, el jove enamorat no té ni somiant. El pare del jove enamorat desitja complaure el seu fill, però els diners de la casa el controla la seua dominant esposa, i l'esclau que s'encarrega de l'administració de les finances. Ni el pare ni el fill controlen un cèntim. Com aconseguiran els enamorats els diners per estar junts, abans que un mariner ximplet que pretén també a la xica, l'aconseguisca i arruïne la seua felicitat? La resposta està darrere del teló.

Que el déu Mart us siga favorable i si al final de l'obra us ha agradat, només us preguem que aplaudiu els nostres actors "

TEXT TRAGÈDIA**FRAGMENT DE MEDEA D'EURÍPIDES**

"De totes les criatures que tenen ment i ànima no hi ha espècie més miserable que la de les dones.

Primer han d'arreglar diners amb que compren un marit que en amo es torne dels seus cossos, la qual cosa és ja la cosa més dolorosa que hi ha.

I en això és cabdal el fet que siga bona o roïna la compra, perquè honrós el divorci no és per a les dones ni el defugir el cònjuge.

Arriba una, doncs, a noves lleis i usos i ha de transformar-se en endevina, perquè res de fadrina va aprendre sobre com amb el seu marit portar-se.

Si, després de tants esforços, s'avé l'home i no protesta contra el jou, vida envejable és aquesta; però, si tal no ocorre, morir-se val més.

L'home, si s'avorreix d'estar amb la família, al carrer al tedi del seu humor posa fi; nosaltres ningú més a qui mirar tenim.

I diuen que vivim a casa una existència segura mentre ells amb la llança combaten, mes sense raó: tres vegades formar amb l'escut preferiria jo abans de parir una de sola.

Però el mateix llenguatge no em quadra que a tu: tens aquesta ciutat, la casa dels teus pares, els goigs de la vida, tracte amb els amics, i en canvi jo l'ultratge patisc del meu marit, que de la meua terra bàrbara em va raptar, abandonada, sense pàtria, mare, germans, parents en els quals poguera tirar l'àncora enfront de tal infortuni.

Més, en fi, jo voldria de tu obtindre només açò, que, si un mitjà o manera jo trobe de venjar el mal que el meu marit m'ha fet, callada sàpies estar perquè la dona és poregosa i no pot aprestar-se a la lluita ni contemplar les armes, però, quan l'ofenen en el que toca a la llit, res hi ha arreu del món més sanguinari que ella"

IV- Lectura i comprensió del text.

Després de la lectura dels textos de Plaute i Eurípides respon a aquestes qüestions:

QÜESTIONES TEXT DE COMÈDIA

- En aquests enllaços, [1](#) i [2](#) pots veure uns fragments de la comèdia de Plaute que t'ajudaran a comprendre millor el text.
- Qui creus que està parlant? Justifica la resposta.
- A qui li diu que no es “*furgue els nassos*”?
- Investiga qui va ser Plaute i quines obres va escriure.
- Cerca els noms dels personatges d’Asinaria i enumera'ls.
- Després de llegir el resum de l’argument que ens narra el text com creus que acabarà l’obra.

QÜESTIONES TEXT DE TRAGÈDIA

- En aquest [enllaç](#) pots veure l’obra d’Eurípides que t’ajudarà a comprendre millor el text.
- Qui creus que està parlant? Justifica la teua resposta.
- Què vol dir la frase “*apilar diners per a comprar un marit*”?
- Creus que el divorci estaria ben vist? A qui afectaria més els homes o les dones i per què?
- En aquest fragment es pot comprendre molt bé el paper de la dona en l’antiguitat, quin creus que seria la fi principal d’una dona?
- Investiga qui era Eurípides i quines obres va escriure.
- Què vol dir aquest fragment: “*tens aquesta ciutat, la casa dels teus pares, els gaudis de la vida, tracte amb els amics, i en canvi jo l’ultratge patisc del meu espòs, que de la meua terra bàrbara em va raptar, abandonada, sense pàtria, mare, germans, parents en els quals poguera tirar l’ancora enfront de tal infortuni*”?
- En una de les tauletes anteriors parlem de Medea. En aquest relleu podràs saber com acaba la tragèdia:

Intenta localitzar en la imatge aquests tres moments: 1. Lliurament d'un obsequi per part dels fills de Medea. 2. Creüsa es posa l'obsequi i ocorre una desgràcia davant els ulls del seu pare. 3. Fugida de Medea.

V- Relaciona els conceptes de la columna de l'esquerra amb els de la dreta:

<i>SCABELLVM</i>	PERSONATGE DE TEATRE- GEPERUT
<i>AVRIGA</i>	DIRECTOR D'UNA ESCOLA DE GLADIADORS
<i>FACTIONES</i>	ESPECTACLES TEATRALS
<i>ATELLANA</i>	CACERA EN L'AMFITEATRE
<i>ALBATA</i>	PERSONATGE DE TEATRE- FANFARRÓ
<i>MVNERA</i>	PEÇA TEATRAL- SÀTIRA
<i>DOSSENNVS</i>	PERSONATGE DE TEATRE- BABAU
<i>VENATIO</i>	EQUIP ROIG DEL CIRC
<i>PAPPVS</i>	EQUIPS DEL CIRC ROMÀ
<i>LVDI SCAENICI</i>	PERSONATGE DE TEATRE-AVAR
<i>RVSSATA</i>	INSTRUMENT MUSICAL
<i>BVCCVS</i>	COMBATS DE GLADIADORS
<i>LANISTA</i>	EQUIP BLANC DEL CIRC

VI- Juguem amb les paraules.

Posa aquestes paraules derivades amb la seua corresponent llatina:

Teatre, bèstia, escenari, orquestalitat, equitació, prosceni, persona, arbitrar, teatralització, hipòcrita, amfiteatre, equí, orquestral, excavat, sagrari, cavar, circense, caverna, frontal, naval, frontó, personalitat, fronterer, escena, escenografia, arenós, vòmit, venatori, còmic, sacre, comediògraf, comicitat, tràgic, mimesis, naufragi, mimètic, coral, bestiari, podi, peu, sacerdot, pomposament, sagrat, circ, factura, mímica, personatge, cercle, pompositat, hipocresia, pompós, facció, orquestra, prosopopeia, coregi, eqüestre, espina, confrontar, espinada, frontera, espinal, arena, gladiol, vomitar, colós, gladiador, àrbitre, tauromàquia, arbitri, coliseu, colossal, nàusea, nàutic, gigantomàquia, cérvol, venable, còncau, personal, teatral, pedestal, afrontar, coregia, tragicomèdia, vomitiu, cor, factor.

DOMUS
BAEBIA

PARAULES EN LLATÍ	DERIVATS
<i>THEATRVM</i>	
<i>PROSOPON</i>	
<i>HIPOCRITA</i>	
<i>POMPA</i>	
<i>ORCHESTRA</i>	
<i>PERSONA</i>	
<i>VENATIO</i>	
<i>CIRCVS</i>	
<i>PODIVM</i>	
<i>BESTIAE</i>	
<i>NAVMAQVIA</i>	
<i>COLISSEVM</i>	
<i>GLADIATOR</i>	
<i>ARBITER</i>	
<i>COMOEDIA</i>	

VOMITORIA	
CHORVS	
SACELLVM	
SPINA	
PANTOMIMA	
TRAGOEDIA	
CAVEA	
SCAENAE	
FACTIO	
EQVES	
FRONS	
MIMO	
HARENA	

VII- Digues si aquestes afirmacions són vertaderes o falses::

AFIRMACIÓ	V	F
Els amfiteatres i els circs tenien un tendal per a protegir-se del sol.		
En el circ competien quatre <i>factiones</i> .		
Alguns teatres tenien <i>sacellum</i> , un temple xicotet.		
<i>L'alba linea</i> estava en el teatre dibuixada en l'orquestra.		
Als gladiadors se'n deia així per lluitar amb <i>gladius</i>		
Els actors actuaven amb màscares fetes de lli.		
En la <i>spina</i> del circ romà hi havia tres cons.		
Per la <i>porta triumphalis</i> entraven els <i>aurigae</i>		
Per les *carceres entraven els gladiadors.		
Les <i>naumaquiae</i> eren combats navals.		
Pels <i>vomitoria</i> s'accedia a les graderies i als seients.		
En els edificis d'oci els espectadors s'asseien on volien.		
<i>Russata</i> (verd), <i>prasinata</i> (roig), <i>veneta</i> (blanc) i <i>albata</i> (blau) eren els quatre equips del circ.		
En el circ es feien <i>venationes</i> .		
<i>Caveae</i> , són les graderies.		
Amb els <i>septem ova et delphines</i> , es comptabilitzaven les voltes donades a la <i>spina</i> .		
En el <i>pulpitum</i> s'asseia l'emperador.		
Les companyies de teatre solien ser ambulants.		

VIII- Identifica cadascun dels gladiadors amb la pista que et dona *Grattia*. Posa el nom en llatí:

PISTES:

a) *Scutum* (escut gran rectangular), *manica* (protecció en braç dret), *gladius* (espasa de doble tall), *galea* (elm), tipus ovoide, sense adorns i amb xicotets forats per als ulls amb una xicoteta cresta semblant a un peix. *Ocrea* (protecció metàl·lica a la cama esquerra) i *fasciae* (proteccions de tela davall de la gamera). **SECVTOR**

b) *Scutum*, rectangular amb les vores una mica arrodonides, *manica* al braç dret, *cardiophilax* (protector de pit), *galea* amb protecció de coll. *Ocrea* fins al genoll. en cama esquerra. **PROVOCATOR**

c) *Lorica segmentata* (cuirassa de plaques) i elm amb visió i amb un nas per a poder respirar. **CRVPELLARIVS**

d) *Lorica hamata* (cota de malla), *manica* en mà dreta, *gladius*, elm= *secutor* o *myrmillo*, però engegat. *Ocrea* en cama esquerra. **ANDABATA**

e) *Lorica squamata* (cuirassa d'escates), elm = *secutor*, *manica* en mà dreta, *pugio* (punyal), en la dreta, *manifer* (fulla en forma de mitja lluna) a la mà esquerra, *fasciae* en totes dues cames i *ocreae* curtes en totes dues cames.

SCISSOR- ARBELAS

f) *Scutum*, *manica* al braç dret, *gladius*, *ocrea* curta a la cama esquerra, *fasciae*, *galea* cristata d'ala ampla, amb visera i amb plomall en forma d' "aleta", decorat amb una ploma o crinera. **MYRMILLO**

g) *Rete* (xarxa amb xicotetes boles de plom), *fuscina* (trident), *manica* amb *galerus* o *spogia* (musclera de bronze en braç esquerre), *pugio* a la mà del trident o en el cinturó (*balteus*). **RETIARIVS**

h) *Parma* (escut rectangular xicotet en mà esquerra), *manica*, en braç dret. *Ocreae* fins al genoll en totes dues cames. *Sica* (espasa curta de fulla corba a la mà dreta), *galea*, amb visera i cresta amb una aixeta i *fasciae*, per a protegir les cuixes. **THRAEX**

i) Similar al tipus *andabata*: *lorica squamata* i elm amb visió. **CATAPRHACTVS**

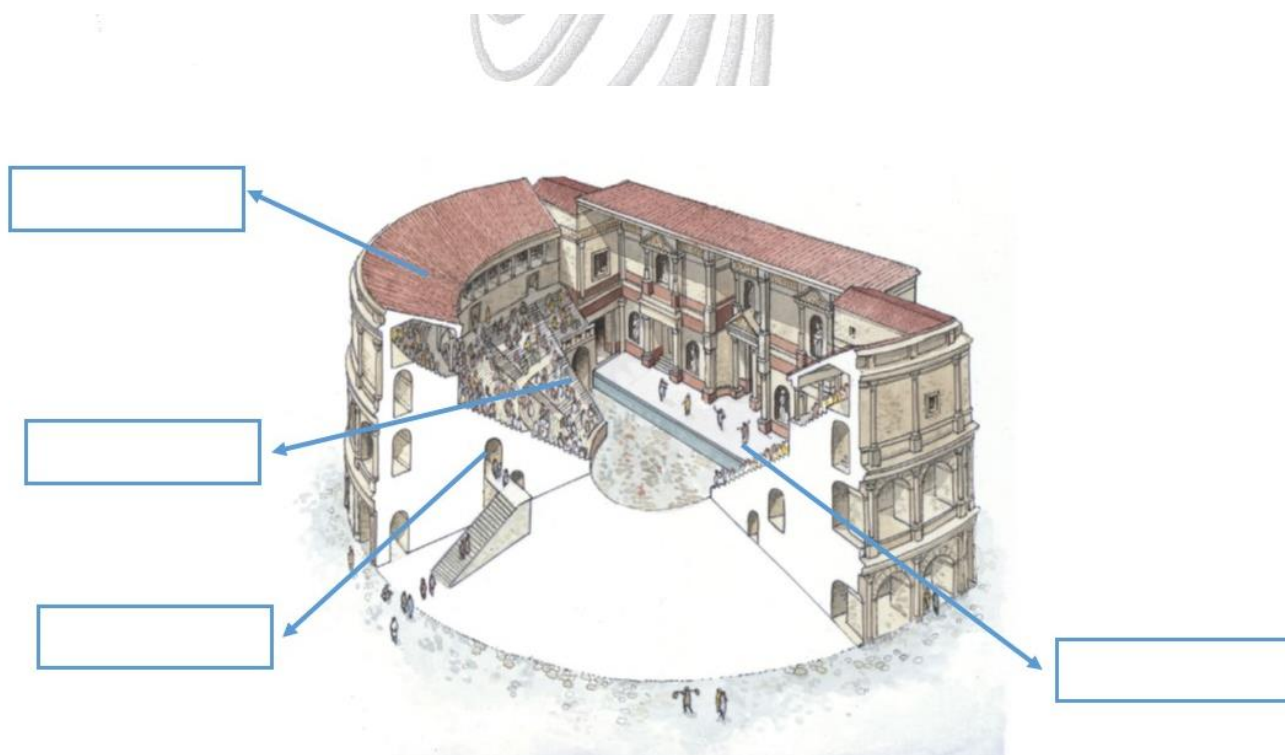
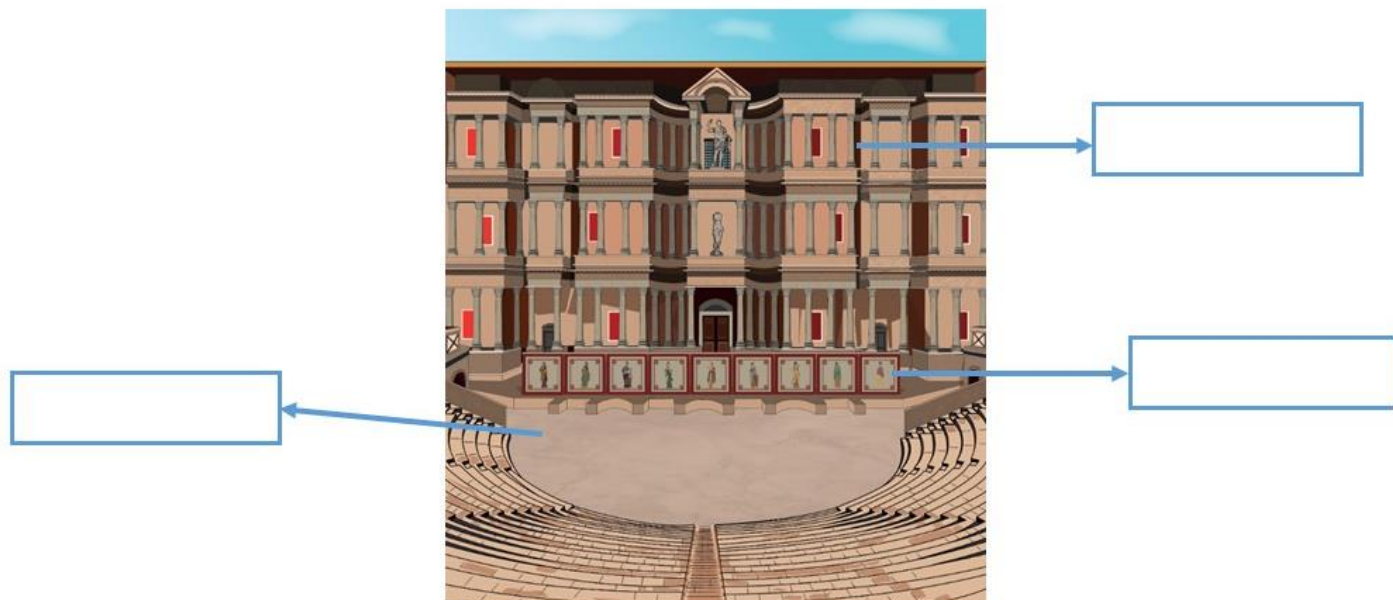

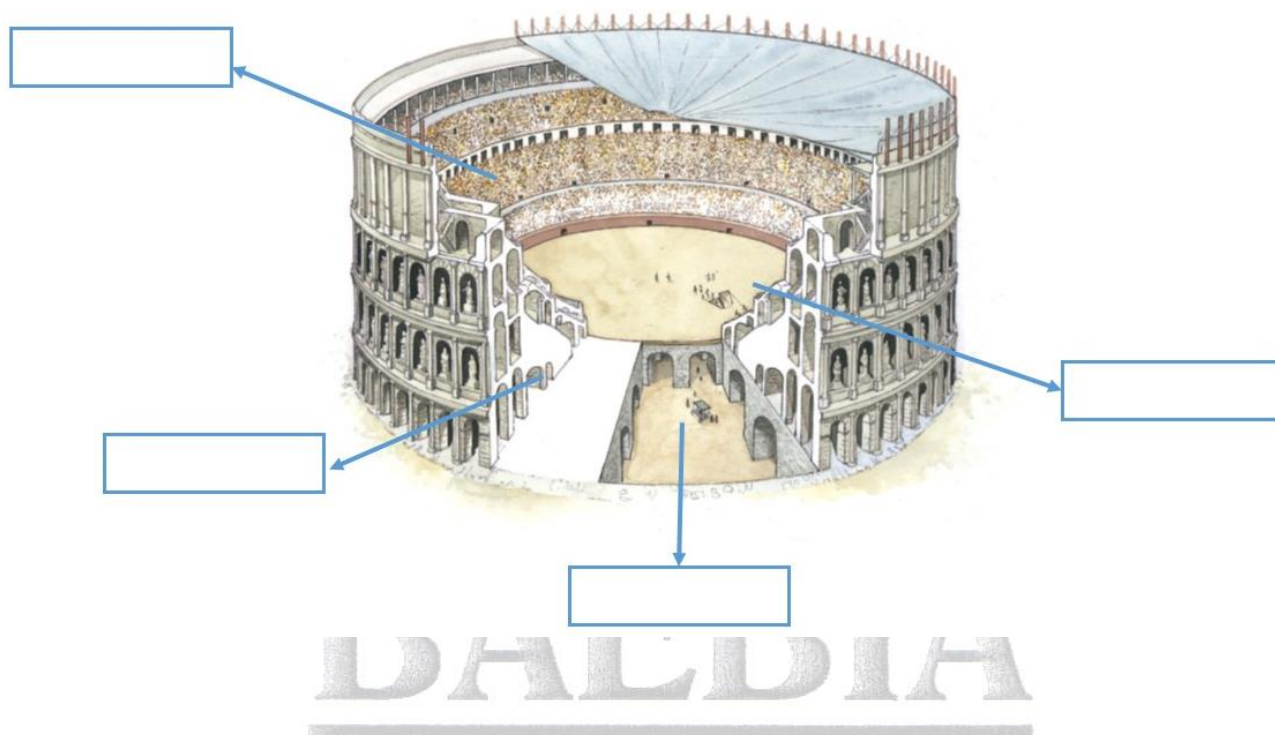
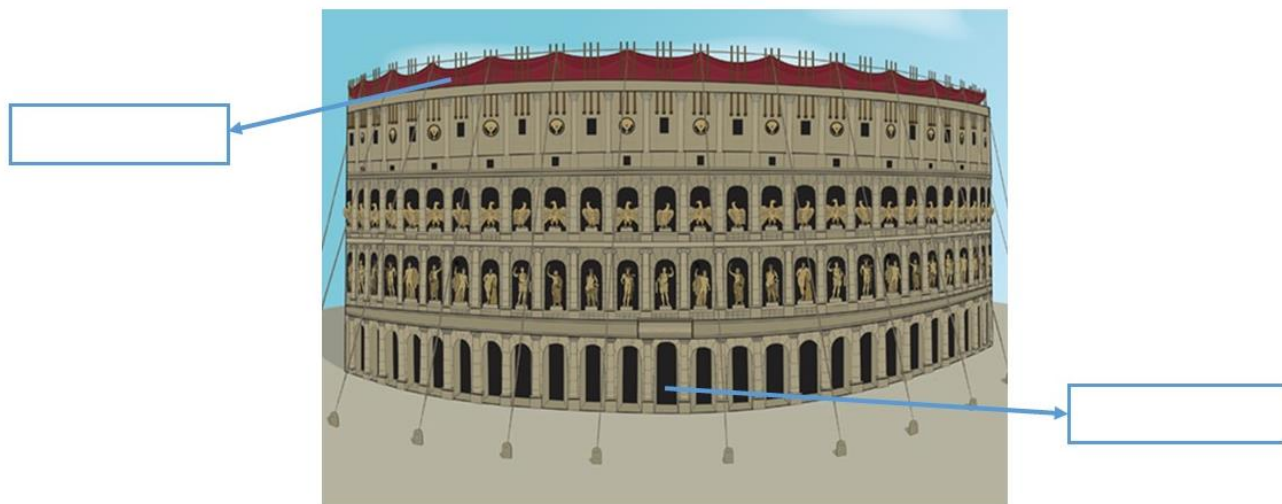
IX- Després de veure aquest [vídeo](#) completa la següent graella:

TEATRE GREC	TEATRE ROMÀ
Excavat sobre	Les seues graderies podien descansar sobre
1. <i>Orchestra</i>, part dedicada al cor, amb forma 2. graderies destinades als espectadors que envolta quasi la meitat de l'orquestra. S'accedia a ella per unes escales exteriors. 3. <i>Skené</i>, l'escena consistia en una paret o edifici no gaire alt que feia de teló de fons. Era la part oposada a..... Primer es feien de.....i després de..... 4. era la part anterior a l'escena, adornat amb estàtues i columnes. S'elevava $\frac{3}{4}$ metres sobre la..... 5. accés descobert que hi havia a cada costat de l'orquestra per on s'entraven els actors i el cor.	1. <i>Orchestra</i>, té forma..... 2. part reservada per als espectadors, de forma i s'asseien en funció a la classe social. Té forma de..... 3. <i>Scaena</i>, espai rectangular de la mateixa grandària que el diàmetre de la <i>cavea</i>. Presenta un <i>frons scaenae</i>, edifici que servia de decorat permanent amb tres portes per a entrada i eixida d'actors, cobert amb una teulata i amb la mateixa altura que la <i>summa cavea</i> a fi de poder tancar el teatre amb tendals. 4., lloc de la representació escènica, fet d'obra i d'1.50 m d'altura. Sota ell es guardava la maquinària pròpia del teatre, inclòs un teló que pujava cap a l'alt del <i>frons scaenae</i>. 5. <i>Aditus</i> =grec, accessos que arriben a <i>l'orquestra</i>. Sobre cadascun d'ells hi havia una tribuna, espècie de llotja per a les..... 6., refugi de pública quan plovia. 7. <i>Hiposcaenium</i>, subterrani per a guardar maquinària. 8. <i>Postcaenium</i>, part posterior que servia com a vestuari, camerinos, etc. 9. corredors per a accedir a les graderies.

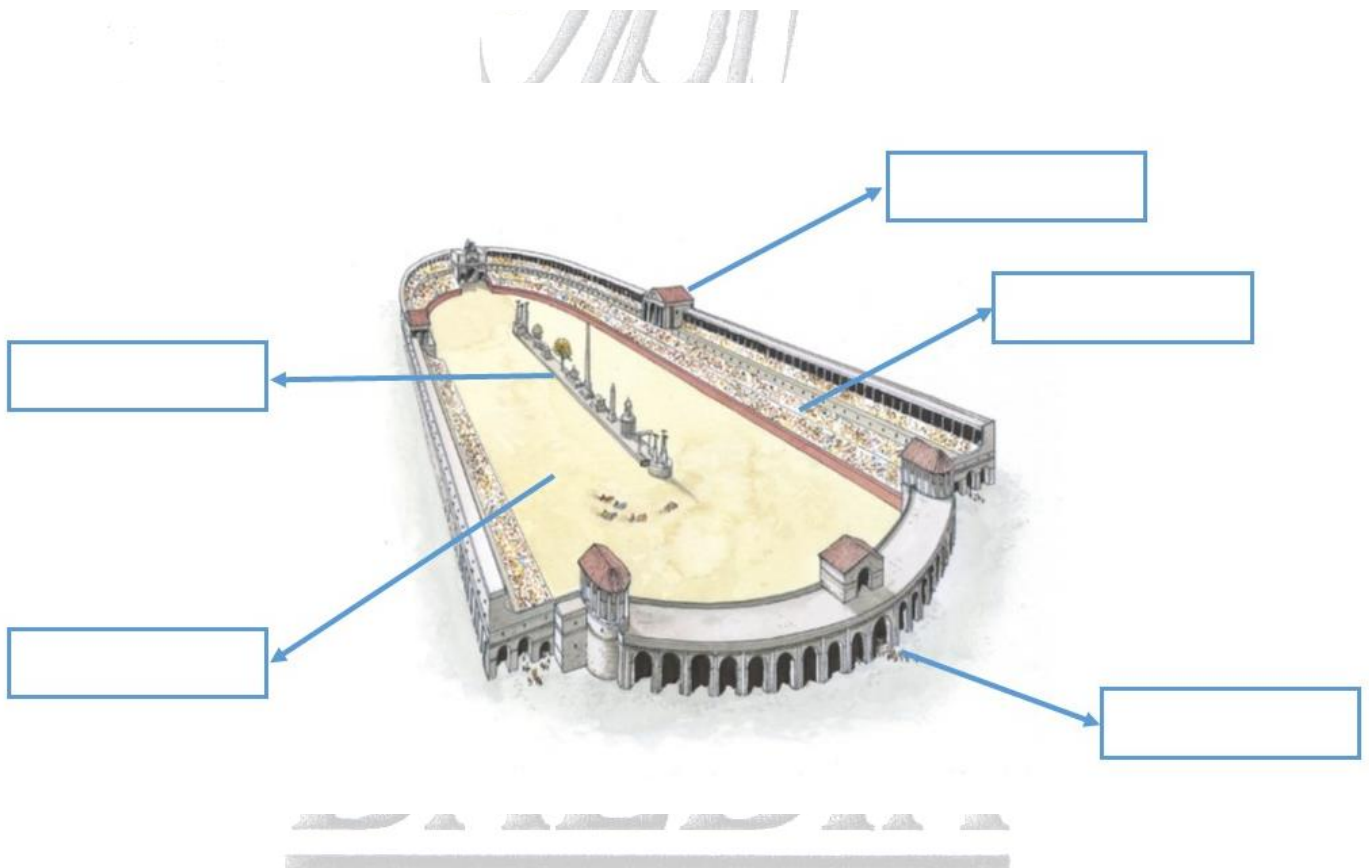
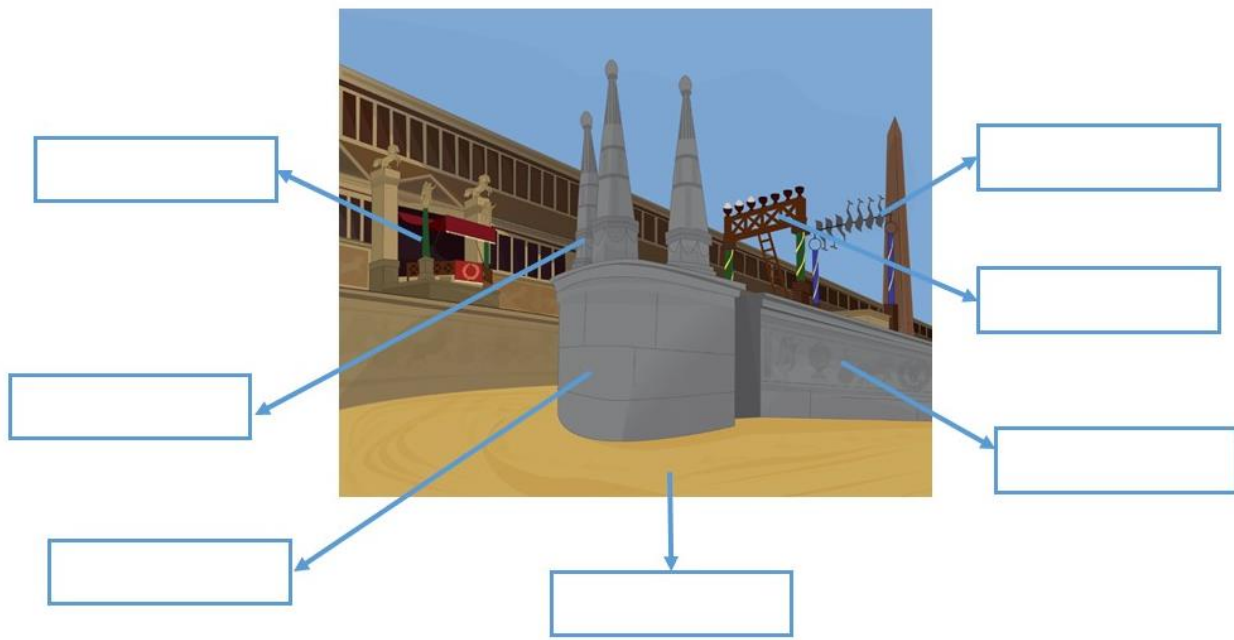

X- Posa els noms de les diferents estades dels edificis d'oci romans:

DALDIA

XI- Mira amb deteniment les imatges, identifica el que estan realitzant en elles. Ajuda't de les pistes que et dona *Grattia* i posa el nom en llatí:

PISTES:

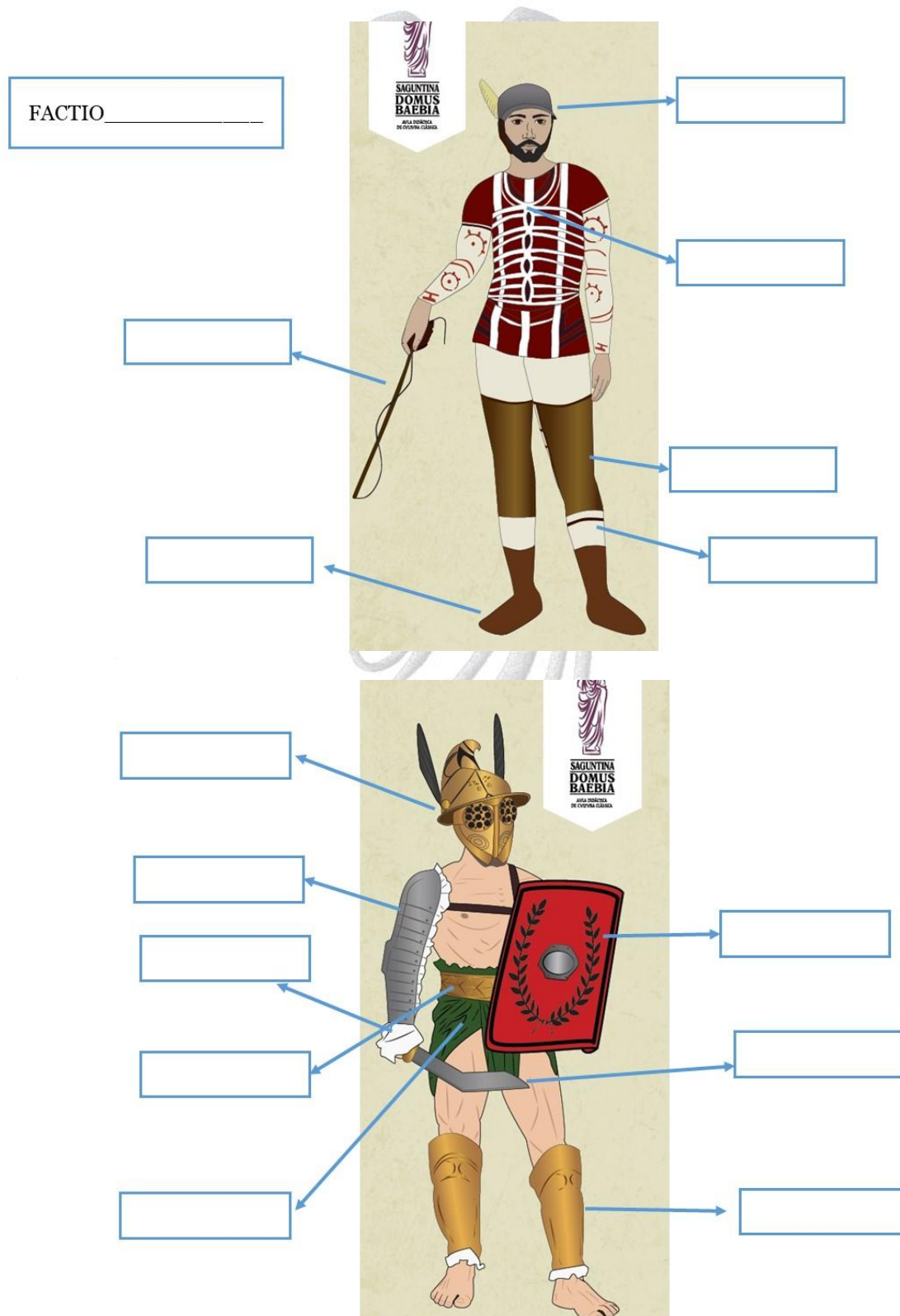
- Soc un **sparsor**, tire aigua als caps dels cavalls per a refrescar-los a conseqüència de l'esforç, per això porte una àmfora. Vaig a peu en l'arena del circ.
 - Soc el **conditor**, encarregat de l'alimentació, entrenament i cura dels cavalls.
 - Soc l' **hortator**, vaig a cavall amb fuet a la mà dreta, animant els cotxers i cavalls, ajudant-los en els moments més delicats de la carrera, donant indicacions i consells.
 - Soc l'**editor**, pague els *Ludi circenses*, soc el que done la palma al vencedor i done el senyal d'eixida amb un mocador.
 - Soc el **tentor**, revise les portes perquè al senyal les portes s'obriguen sense problemes.
 - Soc un **praeco**, anuncie l'esdeveniment i porte una trompeta perquè m'escolten tots.
 - Soc el que mou els **septem ova** que indiquen les voltes.
 - Soc l' **auriga**, dirigisc amb gran destresa la quadriga del meu equip.
-
- Soc el **designator**, estic en les *metae* amb unes banderoles.

DOMUS
BAEBIA

XII- Localitza els noms de l'equip de l' *auriga* i del gladiador:

Galea, manica, scutum, ocreae, subligaculum (calçons), lorica, fasciae, balteus (cinturó), gladius (porta una sica), flagellum, calcei.

XIII- Sop de lletres:

DE SPECTACULIS

P	C	R	E	T	I	A	R	I	U	S	P	P	Z
A	Y	S	U	Y	F	H	P	U	X	I	G	M	C
N	S	P	O	K	Y	B	A	E	Z	W	A	E	G
T	E	I	W	X	L	S	U	R	R	S	O	T	L
O	C	N	G	B	C	E	R	E	E	S	J	A	A
M	U	A	L	I	A	R	I	R	F	N	O	E	D
I	T	O	R	S	V	G	G	Z	B	K	A	N	I
M	O	Y	U	V	E	Y	A	P	K	Y	W	G	A
A	R	V	E	L	A	R	I	U	M	H	L	A	T
F	S	C	A	B	E	L	L	U	M	W	N	B	O
N	F	C	L	V	O	M	I	T	O	R	I	A	R
H	J	X	N	E	D	I	T	O	R	G	K	Y	K
B	S	K	S	E	P	T	E	M	O	V	A	R	X
J	V	E	N	A	T	I	O	J	F	O	K	K	Q

AURIGA	CAVEA
EDITOR	GLADIATOR
HARENA	METAE
PANTOMIMA	PERSONA
RETIARIUS	SCABELLUM
SECUTOR	SEPTEMOVA
SPINA	VELARIUM
VENATIO	VOMITORIA

XIV- Et presentem tres inscripcions. Després de llegir-les, respon les qüestions:

<i>D(is) M(anibus) Euty{aurigae imago}cheti aurig(ae) {aurigae imago}ann(or)um · XXII Fl(avius) · Rufi{aurigae imago}nus · et Semp(ronia) · Diofanis servo · b(ene) · m(erenti) · f(ecerunt) Hoc rudis aurigae requiescunt ossa sepulchro nec tamen ignari flectere lora manu. Iam qui quadriugos auderem scandere currus et tamen a biuigis non removerer equis. Invidere meis annis crudelia fata, fata quibus nequeas opposuisse manus Nec mihi concessa est morituro gloria circi, donaret lacrimas ne pia turba mihi. Ussere ardentes intus mea viscera morbi vincere quos medicae non potuere manus Sparge, precor, flores supra mea busta, viator; favisti vivo forsitam ipse mihi.</i>	<i>Mur(millo) (contra) r(ete) / Probus / PAVIL LXXXXIX / natione Germa(nus) / h(ic) s(itus) e(st) s(it) t(ibi) t(erra) l(evis) / Volumnia Spera[ta] / coniu<g>i pio / merenti / P(ublius) Volumnius / Vitalis patri pio / s(it) t(ibi) t(erra) l(evis)</i>	<i>Corne(l)i(a) P(ubl)ii l(iberta) Nothi(s) secunda mim(a) / Sollemnis et / Halui / H(ic) S(ita) E(st) S(it) T(ibi) T(erra) L(evis)</i>

"L' auriga Eutyches, de 22 anys. Flavi Rufi i Semprònia Diofaní per al seu esclau que bé ho mereixia. Descansen en aquest sepulcre les restes d'un auriga principiant bastant destre, no obstant això, en el maneig de les regnes" Text posat en boca de l'auriga: "Jo, que muntava ja sense por els carros tirats per quatre cavalls, no vaig obtenir permís, amb tot, per a conduir més que els de dos. Els fets, els cruels fets, als quals no és possible oposar resistència, van tindre gelosia de la meua joventut. I, en morir, no em va ser concedida la glòria del circ, per a evitar que em plorara la fidel afició. Van abraçar les meues entranyes malignes cremors, que els metges no van aconseguir vèncer. Et pregue caminant, vesses flors sobre les meues cendres: tal vegada tu em vas aplaudir mentre vivia"	"El murmillo contra retiarius Probus, lliberte de Paulus, de 49 anys, nacionalitat germana. Ací jau. Siga't la terra lleu. Volumnis Sperata per al seu bon marit. P. Volumnis Vitalis al seu bon pare. Siga't la terra lleu"	"Cornelia Nothis, lliberta de Publi, segona mima de Solemne i Halyo. Ací jau. Que la terra et siga lleu"
Respon: - Com es deien els carros tirats per dos cavalls? -Què significa la palma que porta la figura a la mà? -Qui li van dedicar la làpida? -De què va morir Eutyches?	Respon: - Qui és Probus? -Quines persones li van dedicar la inscripció? -D'on venia? -Quin equip portava un murmillo? - Contra qui lluità?	Respon: - Qui és Cornèlia? -Diu qui li va dedicar la inscripció? -Què vol dir que és lliberta? - És un personatge principal en els <i>Ludi Scaenici</i>? Quin paper representa?

DOMUS
BAEBIA

XV- Identifica aquestes tragèdies gregues representades en la ceràmica grega:

- ANTÍGONA DE SÒFOCLES: Antígona davant Creont, custodiada per uns soldats.
- HIPÒLIT D'EURÍPIDES: Hipòlit tractant de controlar els seus cavalls davant el bou emergent.
- COÈFORAS D'ÈSQUIL: Orestes matant la seua mare.
- MEDEA D'EURÍPIDES: Medea matant el seu fill.
- ÈDIP REI DE SÒFOCLES: Tirèsias i un xiquet.
- ORESTÍA D'ÈSQUIL: Clitemnestra matant Casandra.

XVI- Podries identificar aquestes imatges?:

XVII- Inventat un diàleg entre els diferents personatges d'aquest mosaic teatral:

DOMUS
BAEBIA

XVIII- Vegem què tal et desemboliques davant la càmera.

T'animes a representar el paper de l'actor *Albinus*?

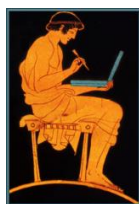
Pots triar entre aquestes opcions:

- a) Redactar un text en el qual *Albinus* explique com va entrar a formar part d'una companyia teatral.
- b) Redactar un text en el qual *Albinus* ens narre com va ser la seua primera representació en el teatre de Sagunt.
- c) Llegir de manera dramatitzada aquest text que t'adjuntem.

ALBINVS

Sóc ***Albinus***, actor romà.
 Quan faig mim no duc màscara ni coturn, però en altres actuacions sí. La màscara m'agrada molt doncs la meua veu s'escolta millor. El coturn només ho use quan represente una tragèdia. El que més m'agrada és la pantomima.

RECURSOS DIGITALS

- [Recreació teatre Mérida](#)
- Recreació [amfiteatre d' Itàlica](#)
- Fragment de la [pel·lícula Àgora](#) (2009) amb imatges de teatre i la música
- Diferències teatre grec i romà, enllaços [1](#) i [2](#)
- Activitats on line, enllaços [1](#) i [2](#)
- [Fragment carrera del circ](#)
- [Per a pintar màscares.](#)

DOMUS
BAEBIA